

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่ากรณีจะลงโทษทางอาญาแก่บิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 26 (3) จะต้องปรากฏว่าบิดามารดามีการกระทำอันมีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดังต่อการกระทำความผิด ซึ่งถ้อยคำว่า ส่งเสริม หรือยินยอม เป็นการกระทำโดยการเคลื่อนไหวร่างกายภายใต้จิตใจบังคับ ส่วนในกรณีที่บิดามารดาเห็นว่าบุตรจะไปกระทำความผิดแต่หนึ่งเฉยเสีย ถือว่าเป็นการกระทำโดยไม่เคลื่อนไหวร่างกาย อันเป็นการกระทำโดยละเว้น ในเรื่องของการยินยอมจะต้องพิจารณาเหตุการณ์ในพฤติการณ์นั้นประกอบด้วย ว่าแค่ไหนเพียงใดจึงจะถือว่าเป็นการยินยอม ในบางพฤติการณ์เพียงแต่กล่าวตักเตือนเท่านั้นเพียงพอหรือไม่ในระดับวิญญูชน โดยทั่วไป เช่นรู้เห็นว่าผู้เยาว์มีอาวุธปืนในครอบครอง เช่นนี้เพียงแค่ตักเตือนย่อมไม่เพียงพอ เมื่อเพิกเฉยไม่ขัดขวางไม่ให้บุตรมีปืนไว้ในครอบครอง ย่อมเป็นการกระทำโดยละเว้น เนื่องจากปืนเป็นอาวุธร้ายแรงหากปล่อยให้บุตรมีปืนไว้ในครอบครองเป็นที่เห็นได้ชัดเจนว่าน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดังต่อการกระทำความผิด ตามมาตรา 26 (3)

ความรับผิดชอบของบิดามารดาจะต้องอยู่ในกรอบของการรู้เห็น หากว่าบิดามารดาไม่เคยรู้เห็น ว่าบุตรผู้เยาว์ของตนมีความประพฤติไม่ดี โดยบิดามารดาได้ใช้ความระมัดระวังดูแลบุตรผู้เยาว์ตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลนั้นแล้ว ย่อมไม่อาจเป็นความผิด เช่นบิดามารดาไม่เคยรู้เห็นว่าบุตรมีปืนอยู่ในครอบครองเลยเนื่องจากเด็กเก็บไว้อย่างมิดชิด หรือไม่เคยรู้เห็นว่าบุตรมีความประพฤติชอบชั่วร้าย จึงยินยอมให้นำรถออกไปเนื่องจากเห็นว่ามีจำเป็นต้องใช้รถเป็นยานพาหนะ แต่ปรากฏว่าบุตรนำรถไปกระทำความผิดจะกล่าวว่าเป็นการยินยอมไม่ได้เช่นกัน

ความรับผิดชอบของบิดามารดาไม่ใช่เป็นการกระทำโดยงดเว้น บิดามารดาไม่มีหน้าที่ต้องป้องกันผล อันเนื่องมาจากสภาวะของการมีหน้าที่ของบุคคลผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามกฎหมาย

การนั่งเฉยของบิดามารดาแม้จะรู้ว่าบุตรไปกระทำความผิด ก็มีใช่เป็นการกระทำโดยดเว้น โดยเฉพาะความผิดอันเกิดจากความสมัครใจยอมเสี่ยงภัยของบุตรซึ่งช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว

พิจารณาในเรื่องความรับผิดของบิดามารดา ตามทฤษฎีความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) จากการศึกษาพบว่าความรับผิดทางอาญาของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เป็นความรับผิดในการกระทำของบิดามารดานั่นเอง มิใช่ความรับผิดในการกระทำของบุตร เนื่องจาก บิดามารดามีการกระทำอันเป็นการส่งเสริม หรือยินยอม ซึ่งเป็นการกระทำตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ซึ่งเป็นการกระทำของบิดามารดาเองและการกระทำนั้นเป็นเหตุให้เด็กประพฤติดันไม่สมควร หรือน่าจะมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ส่วนความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น (Vicarious Liability) เป็นกรณีที่บุคคลหนึ่งต้องมีความรับผิดในผลที่เกิดขึ้นในการกระทำของอีกคน ทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ได้มีการกระทำ และไม่มีเจตนา แต่ต้องรับผิดอันเนื่องมาจากตนมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลสั่งการ ซึ่งความรับผิดทางอาญาในการกระทำของบุคคลอื่นเป็นความรับผิดโดยเคร่งครัดอย่างหนึ่ง (Strict Liability) แต่ความรับผิดของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ มิใช่ความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ดังนั้นจึงยกข้อต่อสู้ในเรื่องของเจตนา และข้อเท็จจริงต่าง ๆ เป็นข้อต่อสู้ในการพิจารณาคดีได้ดังเช่นคดีทั่วไป และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ความรับผิดทางอาญาของบุคคลอื่น จะรับผิดต่อเมื่อมีผลของความผิดเกิดขึ้น แต่ความรับผิดของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เป็นความผิดซึ่งไม่ต้องการผล เพราะว่าเพียงแค่ว่า “น่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด” บิดามารดาก็มีความผิดแล้ว แม้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นยังไม่ได้มีการกระทำความผิดแต่อย่างใด

เหตุผลในการที่จะต้องพิจารณาว่าการกระทำของบิดามารดา เป็นการกระทำโดยดเว้น หรือกระทำโดยละเว้น หรือเป็นกรณีความรับผิดทางอาญาของบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในความรับผิดของบิดามารดา เนื่องจากลักษณะของการกระทำและขอบเขตความรับผิดแตกต่างกัน เจตนารมณ์ของกฎหมายในการลงโทษบุคคลผู้กระทำโดยดเว้น โดยละเว้น หรือต้องรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่นก็แตกต่างกันออกไป ระดับความร้ายแรงของความผิดก็แตกต่างกันออกไปด้วย จากการศึกษาพบว่าความผิดที่บิดามารดาได้กระทำ หรือได้ละเว้นกระทำ บางกรณียังไม่สมควรต้องรับโทษทางอาญา เนื่องจากเป็นความผิดเล็กน้อย เป็นเรื่องใช้สอยกันตามจารีตประเพณี

หรือบางอย่างก็เนื่องมาจากปัญหาความยากจนที่รัฐจะต้องเข้ามาดูแล ดังนั้นจึงควรใช้มาตรการทางอาญากับบิดามารดาเท่าที่จำเป็น โดยใช้กับความผิดที่ค่อนข้างร้ายแรง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและเยาวชน ต้องตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. กรณีรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ ควรบัญญัติเป็นการเฉพาะว่าส่งเสริม หรือยอมให้เด็กแข่งรถในทาง เพื่อวางกรอบความรับผิดชอบของบิดามารดาไม่ควรถูกลงโทษทางอาญาในกรณีที่มีความจำเป็นให้เด็กใช้รถเป็นยานพาหนะ

2. ควรออกกฎกระทรวงมาขยายความว่า พฤติกรรมอย่างใดของบิดามารดาอันจะทำให้เด็ก น่าจะมีความประพฤติน่าสงสัยต่อการกระทำความผิด เพื่อบิดามารดาจะได้รู้ล่วงหน้าว่าการกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างใดของตนเป็นความผิดและต้องถูกลงโทษ

3. ควรมีการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชน แตกต่างกันไป ในกรณีของการประพฤติน่าสงสัยไม่ควร กับกรณีของ น่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติน่าสงสัยต่อการกระทำความผิด เนื่องจากการประพฤติน่าสงสัยเป็นเรื่องไม่ร้ายแรง เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือออกจากบ้านไปเที่ยวเตร่ยามกลางคืน เนื่องจากว่ากรณีเหล่านี้เมื่อ บุคคลนั้นอายุ 15 ปี บริบูรณ์แล้วเขามีความคิดเป็นของตัวเอง ตัดสินใจได้แล้วว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรทำ การกำหนดให้บิดามารดา มีความรับผิดชอบในเรื่องเหล่านี้ อาจทำให้บิดามารดาถูกดำเนินคดีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

4. ควรมีบทบัญญัติวิธีพิจารณาคดีซึ่งเกี่ยวกับการที่บิดามารดาเป็นผู้กระทำ หรือละเว้นกระทำต่อบุตร ไว้เป็นการเฉพาะดังเช่นประเทศอังกฤษ หรือสวีเดน

5. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดามารดาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กฯ เพื่อให้บิดามารดา และผู้บังคับใช้กฎหมายได้ทราบถึงขอบเขตความรับผิดชอบ